

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lex Talionis XII. Tabvlarvm Cardinali Baronio Ab Isaaco Casavbono Dicta

Rosweyde, Heribert

Antverpiae, 1614

Tabvla IV. Recta & curiosa Baronij obseruatio de quibusdam fontibus, anniuersario die, quo nuptiæ celebratæ in Canâ Galilææ, vini sapore fluentibus. Multiplex Casauboni lapsus, nec Baronium, nec ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10692

quærebas, quid? Nempe vt Cretenſis ſe iungeret Æginetæ, vt quia mendax Ioannis Malalæ Chronicon, Ioannis quoque Damasceni libri mendaciis pleni dicerentur. Sed obtinet, ſemperque obtinebit in Eccleſiâ grauiffima Damasceni auctoritas; viuunt Imaginum aſſertores libri, & rectum Baronij de Damasceni libris iudicium, peruerſam Caſauboni de Damasceno Baronioque opinionem loquetur poſteritas.

TABVLA IV.

Recta & curioſa Baronij obſeruatione de quibusdam fontibus, anniuerſario die, quo nuptiæ celebratæ in Canâ Galilææ, vini ſapore fluentibus. Multiplex Caſauboni lapſus, nec Baronium, nec Plinium intelligentis.

CA S A V B O N V S. Obſeruatione Epiphaniij ſuper vinoſis fontibus prorfus eſt admirabilis. Non enim dubitamus, virum ſanctiſſimum ea retuliſſe in litteras, quæ ſibi certâ fide eſſent comperta. Exerc. 13.
cap. 22.

RO S V V E Y D V S. Laus Deo, quòd Epiphanio viro ſanctiſſimo tandem aliquid tribuas, quem nunc *certâ fide* aiſ ſcripſiſſe, quem tamen alibi aſſeris *leuibus auditu-entis neſcio vnde acceptis, facile nimis aliquando*

do fidem habuisse. Et vnde nunc certa Epiphano fides asseritur, eâ in re, cuius nullus veterum meminit; & alibi, vbi quoque suæ sententiæ vel nullum vel paucos ad stipulatores habet, nimia credulitatis accusatur?

Epiphaniij obseruationem hîc ex auctore ipso subiicio; tum, quia rara est, & digna lectione; tum, quia ex eâ apparebit, quàm aptè Baronius sua de vinosis fontibus exempla protulerit, sine vlllo memoriæ vitio, quod illi adscribere conatur Casaubonus, alienis à proposito exemplis prolatis. Ita igitur Epiphanius de miraculosis fontibus, in memoriam nuptiarum in Canâ Galileæ celebratarum, anniuersario die vini sapore fluentibus:

Epiphanius
heresi 51.

Καὶ ὡς ἐν τῷ τῷ ἐνδεκάτῳ (Τυβί) μὲν ἔπι
 ξιάκοντα γέγονε τὸ πρῶτον σημεῖον ἐν κανᾷ τῆς
 Γαλιλαίας, ὅτε τὸ ὕδωρ οἴνου ἐγένετο. διὸ καὶ ἐν
 πολλοῖς τόποις ἀχρι τοῦ δεῦρο τουτὶ γίνετο, τότε τὸ
 γρόμνον θεοσημεῖον, εἰς μάρτυριον τοῖς ἀπιστοῦσι
 ὡς μάρτυροῦσιν ἐν πολλοῖς τόποις πηγῶν τε καὶ πο-
 ταμῶν εἰς οἶνον μετὰ βαλλόμενοι. Κιβύρης μὲν τῆς
 πόλεως τοῦ Καρίας ἡ πηγὴ, καθ' ἣν ἦν τλισαν ὄ-
 ραν οἱ δὲ ἀκούοντες, καὶ εἶπε, Δότε τῷ ἀρχιεπισκόπῳ.
 μάρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ ἐν Γεράση τοῦ Ἀραβίας πηγὴ ὡς
 αὐτῶς. πεπώκα μὲν δὲ τὸ Κιβύρης, ἡμέτεροι δὲ
 ἀδελφοὶ δὲ τὸ ἐν Γεράση πηγῆς τὸ ἐν τῷ Μαρτυ-
 ρείῳ. καὶ πολλοὶ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἐν τῷ Νείλου
 τῶτο μάρτυροῦσι. διόπερ ἐν τῇ ἐνδεκάτῃ Τυβί κατ'
 Αἰγυ-

Αἰγυπτίαις, πάντες ὑδροβόν) ὕδωρ, καὶ ὑποπιθί-
 σιν ἐν αὐτῇ τῇ Αἰγυπτίῳ & ἐν πολλαῖς παρῆσι.
 Et circa ipsam undecimam (mensis Tybi) post
 annos triginta, factum est primum signum in
 Canâ Galilææ, quando aqua facta est vinum.
 Quapropter etiam in multis locis, usque in
 hunc diem hoc fit, quod tunc factum est, diui-
 num signum in testimonium incredulis: veluti
 testantur in multis locis fontes ac fluuij in vi-
 num cōuersi. Cibyres quidem urbis Carie fons,
 quâ horâ hauserūt ministri, & ipse dixit, Da-
 te architriclino. Testatur & in Gerasâ Arabia
 fons similiter. Nos bibimus è Cibyres fonte fra-
 tres. verò nostri de eo qui est in Gerasâ, in Mar-
 tyrum templo. Sed & multi in Aegypto de Ni-
 lo hoc testantur. Quare in undecimâ Tybi a-
 pud Aegyptios, omnes hauriunt aquam & re-
 ponunt, tum in ipsâ Aegypto, tum in mul-
 tis regionibus.

Quòd autem Epiphanius habet, undeci-
 mam mensis Tybi anniuersariam, fontium
 miraculis, in pluribus orbis locis, illustrari
 consueuisse; rectè animaduertit Baronius
 eam apud nos esse sextam diem Ianuarij,
 quâ die Ecclesia Catholica recolit anniuer-
 sariâ solemnitate tantę rei, quæ in Canâ Ga-
 lilææ contigit, celebritatem.

CASAVBONVS. Sed in illis, quæ atte-
 xit de suo scriptor Annalium, nonnulla oc-
 cur-

currunt animaduersione digna. Nam quod ait nullum se legisse auctorem, qui ante Dominum nostrum vixerit, fontium vinum scaturientium mentionem facientem; non meminerat vir πολυμαθής αὐτῶν, aliquando sibi lectum, opinor, Vitruuium, æqualem

Vitru. l. 8.
c. 3.

Augusti scriptorē; cuius verba sunt lib. VIII. cap. I I I. *Sunt etiam fontes uti vino mixti, quemadmodum est vnus Paphlagonia, ex quo etiam sine vino potantes fiunt temulenti.* Pli-

Plin. l. 31.
c. 2.

nus quoque libro XXXI. cap. secundo auctor est, ab Eudoxo & Theopompo scriptoribus antiquissimis, quosdam fontes memoriæ esse proditos, qui bibentes inebriarent: quamquam ipse Plinius alios effectus illis aquis attribuit. Lego etiam in Eclogis Sotionis vetusti scriptoris, & qui vetustissimos laudat auctores, fontem in Arabiâ fuisse nomine Isodum, in quem si quis heminam vini infunderet, totus fons euadebat κρᾶμα, hoc est vinum dilutum, quale vulgò bibi solebat. *Ἐν Ἀραβίᾳ, inquit, ἔστιν Ἰσοδὸν κρήνη, ἣ τις κοτύλης οἴνου ἐμβληθείσης κιννάου, καὶ πρὸς τὴν πόσιν ὄκεται γίνεσθαι.*

ROSVEYDVS. Et meminisse potuit πολυμαθής αὐτῶν Baronius eorum fontium, quos tu producis; sed cui bono, quo fine? Nihil enim nec pro eius instituto, nec contra quoque eius propositum faciunt. Agit
Baro-

Baronius de fontibus & fluuiis vinosis, id est, sapore vinum referentibus, seu aquis in vinum cōuersis, quales illi apud Epiphanium, Cibyres fons Cariæ, alter in Gerasâ Arabia, & Nilus in Ægypto. Agit de fontibus certo anni tempore, circa sextum maximè Ianuarij diem, vinum scaturientibus. Tu verò fontes nobis producis, non qui vino mixti essent, seu vini saporem referrent certo die, certo anni tempore, sed qui omni tempore, *vti vino mixti* (vt est apud Vitruuium) Vitru. l. 8. c. 3. *tamen sine vino* potantes ex eo temulentos efficerent. Nec alium in finem Eudoxus & Theopompus apud Plinium fontium meminere, quàm quòd vini modo inebriarent. Sed locus Plinij & aliâ dignus est animaduersione: quòd tu hîc aquam, quod aiunt, mirificè turbas. *In Bæotiâ ad Trophonium* Plin. l. 3. c. 2. *Deum iuxta flumen Orchomenon duo sunt fontes, quorum alter memoriam, alter obliuionem adfert, inde nominibus inuentis. In Ciliciâ apud oppidum Crescum riuus fluit Nus, ex quo bibentium subtiliores sensus fieri M. Varro tradit. At in Cea insulâ fontem esse, quo herbes fiant: Zama in Africâ, quo canora voces: vinum tadio venire his, qui ex Clitoria lacu biberint. At Eudoxus & Theopompus inebriari fontibus iis, quos diximus. Quem tu huic loco commentarium attexis?*

D

Pli-

Casaub.
Exerc. 13.
n. 22.

Plinius quoque libro xxxi. capite ii. au-
tor est, ab Eudoxo & Theopompo scripto-
ribus antiquissimis quosdam fontes memo-
riae esse proditos, qui bibentes inebriarent:
quamquam ipse Plinius alios effectus illis
aquis attribuit.

Plin. l. 2.
c. 103.

Itane Casaubone? Censes igitur Eudo-
xum & Theopompum, de iis, quos hinc Plinius
memorat, aliosque iis effectus tribuit,
fontibus intelligendos? Toto hinc, si quis um-
quam, & caelo & solo erras. Non fanum hinc
aquilegem agis. Fontes ij, de quibus Eudo-
xus & Theopompus, sub alio caelo positi, nec
ex Plinij libro illo xxxi. cap. ii. educendi,
sed ex libro ii. cap. ciii. vbi ita Plinius: *Lyn-
cestis aqua, quae vocatur Acidula, vini modo
temulentos facit. Item in Paphlagonia, & in
agro Caleno.* Huc respicit illud Plinij dictum
lib. xxxi. cap. ii. *quos diximus.* Quare alte-
ro Plinij loco auctores habes, qui ista de iis
fontibus prodidere, Eudoxum & Theo-
pompum; altero ipsos fontes, Lyncestem,
fontem in Paphlagonia, & fontem in agro
Caleno. Haec certa Plinij mens, quam vel
ex eodem capite ii. lib. xxxi. colligas, alio

Plin. l. 31.
cap. 2.

simili exemplo. Ait ibi Plinius: *In Arcadia
ad Pheneum aqua profluit ex saxis, Styx appel-
lata, quae illico necat, ut diximus.* Vbi quaeso
hoc dixit Plinius? An hoc eodem capite?

Nihil

Nihil tale in eo, sed nec anteriori comparet; sed respicit ad caput CIII. lib. II. *Iuxta Nonacrim Arcadiae Styx, nec odore differens nec colore, epota illicò necat.* Estne adhuc quispiam, qui de Plinij mente hereat? Ecce aliud clarius, ex eiusdem libri XXXI. cap. I I. testimonium: *Quòd si quis fide carere ex his aliqua arbitratur, discat in nullà parte naturæ maiora esse miracula: quamquam inter initia operis abundè multa retulimus.* Remittit hîc ad lib. II. cap. CIII. vbi caput inscriptum habes, *Miracula aquarum, fontium, & fluminum.*

Sed alium adhuc hîc errorem erras, Casaubone, cùm Baronium loquentem facis, quasi dixerit, *nullum se legisse auctorem, qui ante Dominum nostrum vixerit, fontium vinum scaturientium mentionem facientem.* Non hoc dixit Baronius, non: quî enim potuit? meminit ipse Ctesia Perficorum scriptoris, ætate Christi maioris, qui vinosi fontis mentionem facit. Aliter igitur chordæ Baronianæ tinniunt, quàm tuo percussæ plectro. Ceterùm, inquit Baronius, *de dictis fontibus, diuersis locis positis vinum scaturientibus, nullum antiquorum, qui ante Christum vixerit, auctorum mentionem fecisse, meminime legisse.* Vides hîc quàm truncatè Baronium cites, quàm prauè peruersèque intelligas. Refert Baronius, non sibi in memo-

riam venire auctorem vllum veterem , qui Christi ætatem anteuerterit , qui mentionem fecerit de fontibus vinum scaturientibus, non quibuslibet , vt tu intelligis , sed *diētis*, quorum videlicet meminit Epiphanius, & de eo quoque fortasse , cuius meminit Plinius.

CASAVBONVS. At fons ille Andri insulæ , quem ex Plinio commemorat Baronius, an referri debeat in censum eorum miraculorum , quæ post miraculum in Canâ factum primùm exstiterunt , vehementer dubito. Nam ipsum fontis nomen *Dios tecnosia* (ita enim scribendum) antiquitatem eius miraculi, veri an falsi , videtur arguere: quod stulta antiquitas existimans esse monumentum Liberi Patris à Ioue geniti , Διὸς τεχνώσια nuncupauit . Τεχνῆν & τεχνώσις de liberorum procreatione , etiam cùm de Diis agitur, vsitatissima Græcis verba. Athenæus lib. IX. Μυθώσων ἐν Κρήτη Ἰούδααι τὴν Διὸς τεχνώσιον. Inde igitur Διὸς τεχνώσια. Neque verò Nonis dumtaxat Ianuarij vinum ex illo fonte manabat, vt putauit Baronius ; sed *statis diebus septenis*, ait Plinius libro xxxi. Mense autem Ianuario multas Græciæ ciuitates aliquot dies in Bacchi honorem agitasse testantur Græci Grammatici, qui eam causam afferunt , cur Ianuarius Lenæon fuerit appel-

appellatus, Sic illi: *Ἀλωαίων ὄρεϊν ὁ Ἰανναίει*. *Ἐκλήθη δὲ ὄρεϊν, ἐπεὶ δὴ τὰς Διονύσιον τὰς Ἰλωῶν ὄρεϊν ἐτέλεν ἑορτὴν τὰς μὲν τέτατον, καὶ Ἀμβροσίαν ἐκάλεν.*

ROSVVEYDVVS. In Andro insulâ vinum Nonis Ianuarij fluere testatur Plinius: *In Andro insulâ, templo Liberi Patris, fontem Nonis Ianuarij vini sapore fluere, Mutianus ter Consul tradit: Diotecnosia vocatur.* Non hîc asserit Plinius, fontem illû Nonis dumtaxat Ianuarij manare vino, nec Baronius ita Plinium est interpretatus. Satis Baronio fuit, vini emanationem, quæ apud Epiphanium tribuitur quibusdam fontibus sextâ Ianuarij, apud Plinium tribui fonti in Andri insulâ Nonis Ianuarij, effectu pari, & die vix dispari. Quòd si ea vini liberalitas in Andro diebus aliquot continuata fuit, vel alio etiam tempore præstita, non id magno-
pere curauit Baronius. Satis illi fuit, notasse simile quid miraculo ab Epiphanio tradito, alibi quoq; quoad eundem effectum, eundemque propè diem contigisse. Habet sanè Plinius alio libro de eodem Andri fonte: *Mutianus Andri è fonte Liberi Patris, statis diebus septenis eius Dei vinum fluere, si auferatur à conspectu templi, sapore in aquam transeunte.* Et pluribus diebus eam munificentiam præstitam, narrat etiam Pausanias: *Ἀλιανῶν*

Plin. l. 2.

c. 103.

Plin. l. 3 r.

c. 2.

Pausanias
Eliacis.

γουσι δὲ καὶ Ἀνδριοί, ὡσαύτῃς σφίσι ἐν τῷ
 Διονύσει τὸ ἑορτικῶν ρεῖν οἶνον αὐτόματον ἐν τῷ ἱερῷ.
*Ferunt etiam Andrii, apud se per festos Liberæ
 Patris, vinum quotannis sponte sua à templo
 manare.* Cui narrationi non abfimilis libera-
 litatis à Libero Patre Eleis collatæ historiam
 præmittit idem Pausanias: Θεῶν δὲ ἐν τοῖς μά-
 λις Διόνυσον σέβουσιν Ἡλεῖοι, καὶ τὸ θεὸν σφίσι
 ἐπιφοιτᾶν ἐς τῆς Θύων τῶν ἑορτικῶν λέγουσιν. ἀπέ-
 χει μὲν γὰρ τὴν πόλεως ὅσον τε ὀκτώσαστα, ἐνθα τὸ
 ἑορτικῶν ἄγουσι, Θύαν ὀνομάζοντες. λέβητας δὲ
 αἰθρῶν ἕξ ἐς οἶκημα ἐσπομίσαντες οἱ ἱερεῖς κα-
 τὰ τὴν θύραν κενὰς, παρόντων καὶ τῆς πολιτῆς καὶ ξέ-
 νων ἐν τύχοις ἐπιδημουῦτες. σφραγίδας δὲ αὐτοῖ
 τε οἱ ἱερεῖς, καὶ τῆς ἄλλων ὅσοις ἐὰν καὶ γνώμῃ ἢ,
 ταῖς θύραις τῶν οἰκῆματων ἐπιβάλλουσιν. ἐς δὲ τῶν
 ἐπιᾶσαν τὰ τε σημεῖα ἐπιγνώσιν ἀάρεσι σφίσι, ἃ
 ἐσελθόντες ἐς τὸ οἶκημα, δεικνύουσιν ὄντα πεπλη-
 σμῶνας τὰς λέβητας. *Deorum omnium unum ma-
 ximè Liberum venerantur Elei, & eum sacri
 sui (quam Thyiam nominant) ad eum locum
 qui stadia ab urbe distat circiter octo, diem
 obire dicunt. Nam cum in sacello lagenas
 tres inanes sacerdotes deponant, presenti-
 bus & civibus & peregrinis, si quos fortè ad-
 esse contigerit: mox verò templi fores vel sa-
 cerdotes ipsi, vel alij, quibus cura sit huius rei
 periculum facere, suo quisque obsignant annu-
 lo: postero verò die agnitis signis ingressi, vini
 plenas*

Pausan.
 ibid.

plenas reperiunt lagenas. Quod Architrictini hydriis diabolus vel prælufit, vel post æmulatus est.

Quòd Plinij locum corrigis, & pro tuo captu explicas, non est quòd hinc laureolam speres. Nam *Dios tecnosia* iam antè Dalechamplus correxerat. Et iam olim Hermolaus Barbarus, ipsis renascētibus litteris monuit, in quibusdam exemplaribus inuenisse se *Dios tecnosia*, quasi Διὸς τέκνωσις, hoc est, Iouis partio & Lucina, quoniam Liberum Patrem, in cuius templo fons ille fuerat, femore Iouis editum fabulæ demōstrant. Quòd si ea lectio proba, non tamen quadrat tua interpretatio, quasi fons ille in Liberi memoriã ita sit dictus, quòd Liber ibi à Ioue genitus. Nec enim vlla historia Liberum ibi editum asserit, & Διὸς τέκνωσις, ipsius potius Iouis natalis est, non Liberi, vt Athenæi locus à te allatus manifestè euincit. Nec mirum Andrios Iouis sibi τεκνώσια seu natalia arrogasse, cùm ab omni æuo gentes omnes Iouis sibi incunabula vindicarint. Audi Eusebium: Φοίνικων οἱ παλαιῶτες Θεολόγοι, τὸ Δία, παῖδα Κρόνου, θνητὸν ἄπο θνητοῦ γυνόμενον, ἀνδρα Φοίνικα τὸ γένος ἀπεμνημόνευον. Αἰγύπτιοι δὲ ὄξοικεῖς μύθοι τὸ ἀνδρα, θνητὸν πάλιν αὐτὸν ὡμολόγησαν καὶ τὸτό γε Φοίνιξιν ὁμοφωνοῦντες. ἀλλὰ καὶ Κρήτες τάφον τοῦ Διὸς παρ' ἐαυτοῖς δεκνυῖντες, εἴποι ἀλείειν τὸ αὐτὸ

Euseb. l. 3.
Preparat.
Euāg. c. 3.

μαρ-

μάρτυρες. καὶ Ἀτλαντοὶ δὲ, καὶ πάντες οἱ περὶ τούτου
 δεδηλωμένοι κατ' ὁμοίαν ἰσοεῖαν ἔξομειβόμενοι
 τῇ Διᾷ, πάντες ὁμοῦ θνητὸν ἀπεφλέωντο. *Vetustis-*
simi Phœnicum Theologi Iouem Saturni filium,
mortalem ex mortali, & ex Phœniciâ originem
traxisse affirmabāt. Hæc eadem Aegyptij num-
quam negarunt, præterquam quòd ab Aegypto
fuisse oriundum contendunt. Cretenses quoque
suum fuisse Iouem asserentes, sepulchrum eius
magnificè constructum, apud se ostendunt.
Atlantij enim, & ceteri omnes qui apud se Io-
uem natum fuisse asserunt, mortalem num-
quam negarunt.

Non displiceat fortè alicui Pintiani lectio,
 qui è duobus suis manuscriptis, Toletano &
 Salmanticensi, citat, *Dies Theodosia vocatur.*
 Cui conspirat ms. noster Antuerpiensis, nisi
 quòd habeat *Theodesia* pro *Theodosia*. Afferit
 igitur, eâ lectione receptâ, Plinius, diem illū
 Nonarum Ianuariarū, quo tam largiter Dei
 dono vinum inundabat, dictū *Theodosia*. Et
 quidem Hesychio Θεοδόσια, ὑπὸ θεοῦ δεδο-
 μένα. *Theodosia, qua à Deo donantur.* Sic apud
 eundem Θεοξένια, κοινὴ ἑορτὴ πᾶσι τοῖς θεοῖς.
Theoxenia, cōmunis omnibus Diis solemnitas.
 Et apud Pausaniam Achaicis *Theoxenia* ludi
 in honorem Apollinis *Theoxenij*. Sic Hesy-
 chio Θεοίνια, θυσία Διονύσου Ἀθηνῶσι καὶ θεὸς
 Θεοίνι. Διονύσου. *Theania, sacrificium Bacchi*
 apud

Hesy-
 ch.
 Lexic.

Hesy-
 ch.
 Lexic.

apud Athenienses: & Deus Theænius, Bacchus.

Suidæ Θεοίνια. Τὰ κτὶ δήμου Διονύσια, Θεοίνια Suid. Lex. ἐλέγοντο ἐν οἷς οἱ ἄλλοι ἀπέθυσον. τὸ δὲ Διονύσιον Θεοῖον ἐλέγον. Theænia, singulorum municipiorum Bacchanalia sic dicebantur, in quibus Curiales sacrificabunt. Nam Bacchum Θεοῖον, id est, Vini-deum vocant.

Quia tamen duo manuscripti, quibus vtor, quorum alter vetustissimus & præstantissimus, à D. Caucio Canonico Ultraiectensi mihi perbenignè communicatus, constanter *Dies Theodesia* præferunt, suspicari quis possit, eo die festum agi in memoriam vincti Bacchi, quasi Θεοδήσια vel Θεοδέσια. De quâ Bacchi vinctione habes apud Stephanum de Urbibus in Δαμασκόδς, vbi Ascus cum Lycurgo dicitur δήσιας τὸν Διονύσιον, vinciens seu ligans Bacchum. & apud Iulium Firmicum de errore prof. rel. Nec mirum Bacchi vincti memoriam agi, cum apud eundem Firmicū Bacchi à Titanibus discerpti annum sacrum trietericâ consecratione celebretur.

Steph. de Urb.

Iul. Fir. de err. prof. rel.

Quamquam, ne quid dissimulem, *Dies Theodesia* iungitur in vtroque meo manuscripto cum sequenti sententiâ, cuius conjunctionis etiam Hermolaus Barbarus monuit. Atque ita epitheton Stygis esse possit *δυο Θεοδήσια, dystheodesia*, quod postea depravatū sit in *Dies Theodesia*, vt tota Plinij sen-

D 5

tentia

tentia ita concipiatur: *In Andro insulâ, templo Liberi Patris, fontem Nonis Ianuariis semper vini sapore fluere, Mutianus ter Cos. credit. Dystheodesia vocatur iuxta Nonacrim Arcadiae Styx, nec odore differens nec colore, epota illicò necat.* Certè *δυσθέας*, *impios & periuros*, aqua Stygis est *δήσας ligans*. Meminit Hesiodus in Theogoniâ, vbi periuros veterno obligari, si ex Styge biberint, canit:

Hesiod.
Theog.

Ἡ δὲ μὲν ἐν ἀέθρης παρθέσσι, μέγα πῆμα θεοῖσιν.
Ὅς κεν τὴν ὀπίσθιον ἀπολείψας ἐπομόσῃ
Ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφέντος Ὀλύμπου,
Κεῖν ἠήυτμος τετελέσμενον εἰς ἐνιαυτόν.
Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης ἢ νέκταρος ἔρχεται ἄσπον
βρώσιος, ἀλλά ἴτε κεῖν ἀνάπνυδος ἔδναυδος,
Σζωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ὄπι κῶμιθι κα-
λύπτει.

*Supplicium Superis de petrâ profluit una,
Quam si quis Diuûm superiorum peieret,
horum*

*Quæis domus incolitur præcelsa niualis O-
lympi,*

*Bis senos iacet infelix ex ordine menses,
Nectare & ambrosiâ simul abstinet; inq̄s
grabato*

*Non spirâs mutusq̄, iacet, vincusq̄ veterno.
Atque hæc obiter dicta sunt de Plinianæ
lectionis varietate, si quis fortè vel meliori-
bus adiurus libris, vel ingenij dexteritate ve-
rita-*

ritatem aliquando eruat. Ego cuiusque crisi non valdè fidendum iudico, & timidè hanc coniecturam propono. Maior mihi fides in corruptis libris.

CASAVBONVS. Malè etiam in hoc album refertur Lyncestis aqua, Vitruuio, Sotioni, & aliis antiquissimis Græcorum scriptoribus commemorata. Adde, quòd licet illi Tertullianus vinosam venam attribuat; & cum ipse aduersus Valentinianos, tum etiam Plinius, scribant ebrios effecisse; Græci tamen illam aquam inter *ὄξιζοσας*, & Latini inter acidulas referunt, quo sapore aquas à vinosis distinguunt iidem. Et iam olim multis locis venas eiusmodi fuisse obseruatas, ostendunt ista Vitruuij: *Item sunt Vitru. l. 8. nonnullæ acidæ venæ fontium, vt in Lyncesto; c. 3. & in Italiâ Virena, Campana Teano, alijsq; locis pluribus.*

ROSVEYDVS. Quid hîc dicam? Vel ipsa Baronij verba adduxisse, te refutasse est.

» Meminit insuper Tertullianus, ait Baro- Tertull. lib. de Anima, c. 50.
 » nius, de Lyncestis quoque in Macedoniâ ve-
 » nâ vinosâ, sed diuersâ ab aliis nuper dictis,
 » quippe quæ aceti potiùs quàm vini saporem
 » redderet: de quâ Plinius: *Lyncestis aqua, quæ Plin. lib. 2. cap. 103.*
 » vocatur acidula, & vini modo temulentos fa-
 » cit. Viden' vt Baronius manifestè Lynce-
 » stem aquam inter acidulas seu *ὄξιζοσας* re-
 fert,

fert, & à fontibus vinosis, Epiphanio Plinioque memoratis, seiungit? Et sanè veteres, qui Lyncesti meminere, vini illi quidem proprietatem tribuunt quoad inebriationem, non verò quoad vini saporem. Ovidius Metamorphosi:

Ouid. Me-
tamorph.
15.

*Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis,
Quem quicumque parum moderato gutture
traxit,
Haud aliter titubat, quàm si mera vina
bibisset.*

Seneca
1, 3. c. 20.
99. natur.

Quæ ex Ouidio citata etiam apud Senecam habes: Non vinum bibit, qui Lyncestem aquam bibit; non enim merum vinum est, nam differt sapore: haud aliter tamen Lyncestis potor titubabit, ac si merum bibisset vinum. De eiusdem Lyncesti aquâ, quam ipse per Macedoniam designat, intelligendus Val. Maximus: *Ne ipsa quidem omnis bonæ malæque natura fecunda artifex natura rationem rerum reddiderit, quare alteram in Macedoniâ, alteram in Caleno agro aquam proprietatem vini, quâ homines inebriantur, possidere voluerit.* Tertullianus aduersus Valentinianos: *Vt & Lyncestarum inde (aqua) defluerit, quæ ebrios efficit.* Idem libro de Animâ: *Legimus quidem pleraque aquarum genera miranda. Sed aut ebriosos reddit Lyncestarum vena vinosa, aut lymphaticos efficit Colo-*
lopha

Val. Max.
1. 1. c. 8.

Tertull.
contra Va-
lent. c. 15.
Idem lib.
de Animâ,
c. 50.

Colophonis scaturigo demonica, aut Alexandro accidit Nonacris Arcadia venenata. Vinosam dicit Tertullianus Lyncestis aquam, non ratione saporis, quem acidum potius auctores omnes ei tribuunt; sed quod vim habeat temulentiam inducendi. Lyncesti quoque vt aciduli & temulentiam inducentis meminit Theopompus: Εἰν Λυγκήσῳ φησὶ πηγὴν εἶναι τῇ μὲν γύσει ὀξέζουσαν, τὰς τὲ πίνοντας μεθύσει. In Lyncesto fontem esse aiunt sapore quidem acidulum, sed qui potantes tamen inebriet. Similis virtutis & alibi meminit idem Theopompus: Θεόπομπος δὲ φησὶ

ὡδὴ τὸν Ἐργάνῳ ποταμὸν ὄξυ εἶναι ὕδωρ, καὶ τοὺς πίνοντας αὐτὸ μεθύσει, καθὰ καὶ τὰς τὸν οἶνον. Theopompus scribit, iuxta fluiuium Erganem, acidam aquam esse, quæ perinde ac vinum temulentos reddit. Et ipse Athenæus: Πολλα-

Theopomp.
apud Ath.
lib.2.

χῆ δ' εἰσὶ κρήναι αἱ μὲν ποσιμώτεραι, καὶ οἶνοδέστεραι, ὡς ἡ πρὸ Παφλαγονίαν, πρὸς ἣν φησὶ τὰς ἐγκωρεῖς ὑποπίνειν πρὸσιόντας. Multis in regionibus aqua fontium potui gratior est, quia vinosior, sicut eius quæ in Paphlagoniâ, vt aiunt, indigenas ad bibendum confluentes inebriat.

Athen.
lib.2.

Atque hæc de vinosis fontibus nunc fati dicta sunt, vt recta Baronij mens, praua Casauboni animaduersio, nec Baronium nec veteres auctores intelligētis, elucesceret.

TABV-